

maj 2018
cena 3,99 eur

**naša
žena**

izdajte za prihodnost

www.nasazena.com

Če imate
premoženje,
ga zapravite

Kako naučiti
otroka učiti se

Ne vem, kako
je imeti mamo

Otroštvo
Marie Kos

Za lepši dom:
Minimalizem za
ljubitelje reda

Moč gibanja:
Trije meseci
za zdravo
in čvrsto telo

5

ISSN 1856-3444
ISSN 1856-3444
ISSN 1856-3444

PRILOGA

**POLETNI
DAN VABI**
(1. del)

POLETNI DAN VABI

Pročelje Pilonove galerije

PILONOVA GALERIJA

Ajdovščino je v svet ponovno ponesel priznani slovenski slikar in grafik Veno Pilon. Eden najpomembnejših predstavnikov slovenskega ekspresionizma in nove stvarnosti je leta 1970 za svoje delo prejel Prešernovo nagrado. Čeprav je večidel življenja deteval v Parizu, se je na starost vrnil v rodni kraj, kjer je tudi umrl. V sedemdesetih letih so njegovo rojstno hišo preuredili v Pilonovo galerijo, ki hrani bogato zbirko avtorjevih del in del njegovih prijateljev.

in ideološko pomembnih bitk. Tako imenovana bitka pri Frigidu ali bitka pri Mrzli reki se je odvijala iz 5. na 6. september leta 394. Takrat sta se v Vipavski dolini za cesarsko krono spopadla legitimni cesar Teodozij, sicer ortodokсни zagovornik krščanske vere, in poganski uzurpator cesarskega prestola Evgenij. Kot po čudežu je zmagal Teodozij, z bitko pa je povezanih nemalo pričevanj o naklonjenem vetru, ki je odločilno vplival na let puščic in lažji premik vojakov. Poleg vremena pa je bil odločujoč za izid bitke tudi prestop Evgenijevega poveljnika na Teodozijevo stran. V mnogih pogledih dramatično bitko pri Mrzli reki moramo razumeti kot ideološko vojno med poganstvom in krščanstvom, katere izid je pozneje pomembno vplival na razvoj srednjeveške in novoveške Evrope in še zadnjič za kratak čas združil politično razdvojeni rimski imperij.

Drugo bitko omenja Pavel Diakon, menih in zgodovinar iz 8. stoletja. V svoji znameniti knjigi *Zgodovina Langobardov* navaja, da so se leta 633 pri kraju *Flavus* tri dni borili Langobardi, ki so branili vzhodno mejo langobardske države, in osvajalski Avari.

Zanimivo je, da v nobeni od omenjenih bitk ni povsem znano točno prizorišče bojev, in je zato ponovno in ponovno primerjanje zgodovinskih dokazov večini navdih strokovnjakom. Kljub temu pa več indicij kaže na to, da prostor bojevanja gotovo ni presegel meja Vipavske doline.

Ajdovščina ponuja še mnoge druge znamenitosti, a najverjetneje bo sprehod po starem mestu in ogled Pilonove galerije dovoljšen zalog za en dan.

Andreja Breznik

Ekološka izkušnja

ŽIVLJENJE V TOSKANSKI VILI

Nasmejana gospa v umazanih jahalnih škornjih se ni prav ujemala s predstavo o domnevno bogatih lastnikih vile na vrhu griča. Presenetila me je tudi njena brezhibna angleščina. Še bolj pa to, da mi je dobrodošlico z močnim stiskom roke izrekla gospa. Po imenu Tine sodeč sem pričakoval gospoda ...

Villa Stabbia se imenuje ena izmed mnogih vil, ki dajejo poseben pečat slikoviti italijanski pokrajini Toskana. S soncem radodarno obsijani griči so polni vinogradov, očernih nasadov in sadovnjakov. Vmes pa so raztresene kamnite kmečke hiše, prikupne vase in mesta z bogato zgodovinsko dediščino, s Firencami na čelu.

Velika posestva in vile v Toskani vse pogosteje urejajo za turiste. Lastniki Ville Stabbia so bili eni prvih v okolici, ki so se odločili za ta korak. Posestvo je dotlej delovalo podobno kot drugje v Toskani. Na osnovi pogodb s kmečkimi družinami, ki so obdelovale zemljo. Po teh pogodbah je lastnikom pripadalo od 30 do 40 odstotkov pridelka. Na ta način so bile kmečke družine motivirane za čim boljši pridelek, obenem pa so lahko bivalne na posestvu. Še pred nekaj leti je na sosednjem posestvu živel kmet, ki je delal po takšni pogodbi. Bil je star nekaj osemdeset let in preprosto ni poznal, niti hotel sprejeti drugačnega načina življenja. Z

njegovo smrtjo se je verjetno končala ena zadnjih tovrstnih pogodb v našem okolišu. Vila in okoliška poslopja stojijo na posestvu že vsaj od 17. stoletja. Vilo so večkrat predelali, v njej pa so bivalne številne premožne družine, katerih grbi so ohranjeni na pročelju. V preteklem stoletju je zadnji član družine Barli zaradi dolgov prodal posestvo daljnemu sorodniku Alcidiu Nucci. Ta ga je zapustil nečaku Francescu Marchi Bartolozzi. Francesco je živel v Rimu in se za posestvo ni zanimal vse do začetka devetdesetih let, ko je potekla pogodba kmetom, ko so tu delali in živeli.

Apartmentu so opremljeni s starim pohištvo.

Značilna podoba toskanskega podeželja.

sestvo, ki je že od nekdaj delovalo po ekoloških načelih, predstavljalo svojevrsten izziv.

Olivno olje za sladokusce

Mario in Tine sta hitro pridobila potrebne certifikate in začela s pridelavo in prodajo zelo kakovostnega olivnega olja. Na začetku je bilo kar težko, saj je bilo potrebno obnoviti nasade oljk, poleg tega pa takrat še ni bilo na voljo mlinov, primernih za pridobivanje ekološkega ekstrakta deviškega olja. Zato sta v kleteh stare vile začela celoten postopek izvajati sama, vključno s polnjenjem v steklenice. Kar nekaj izkušenj je bilo potrebnih, da je olje takšno, kot je danes. Pridelajo ga le kakšnih 3.000 litrov in ga z lahkoto prodajo. Nekaj tudi na Dansko, v ZDA in celo v Singapur. Tine z olji že od vsega začetka eksperimentira. Še zlasti, ker je želela porabi sadeže in zelenjavo, ki je uspevala na ekološkem posestvu.

Ekološko posestvo z vilo se nahaja le nekaj kilometrov stran od turističnega vrveža enih najbolj znanih toskanskih Term – Montecatini Terme, nekje na pol poti med mnogo bolj znanimi Firencami in Pisto. Še več o olivnem olju in življenju na toskanskem posestvu pa lahko izveste na spletni urejeni spletni strani www.villastabbia.it

Tine od vsega začetka pripravlja aromatična olja.

Stare kmečke hiše so preurejene v udobne apartmaje.

Odtlej je za posestvo skrbela hčerka Michela, vendar je najemala delavce le za nujna kmečka dela in tako ohranjala minimalno pridelavo vina in olivnega olja. Ko se je z možem odselila v Veliko Britanijo, se je Francesco z ženo Raffaello odločil za selitev iz Rima. Po nekaj letih sama z ženo ni sta več zmogla skrbeti za posestvo, ki obenem ni prinašalo dobička. Tako je leta 2002 na pomoč priskočil sin Mario z dansko ženo Tine. Nastanila sta se v novejši hiši ob stari vili. Obema je po-

Tako je ustvarila kakšnih petdeset različnih aromatičnih kombinacij olja, z dodatki zeljšč, sadežev in zelenjave. Danes je poleg običajnega ekstrakta deviškega olivnega olja naprodaj še deset vrst aromatičnega olja. Tistega, po katerem je bilo največ povpraševanja. Kombinacije v ličnih steklenicah so prava paša za oči. Okusi pa navdušijo še bolj razvajene ljubitelje olivnega olja. Najbolj privlačno so videti kombinacije z rdečim čilijem, zelo dobro pa gredo v prodajo olja z dodatki po-

marančne ali limonine lupine in mete. Med aromatičnimi dodatki se znajdejo celo jurčki.

Na posestvu pridelajo kakšnih 3000 litrov olja in 1000 litrov vina. Ni veliko, a počasi postaja pridelava donosna. In z vsakim letom bo boljše, saj je večina oljk starih šele nekaj let. Olivno olje s posestva je vrhunske kakovosti. Po njem jeseni najbolj povprašujejo Italijani, ker imajo radi močnejši okus. Ta sčasoma postane blažji, zato je izvozu namenjeno vsaj pol leta staro olje.

Apartmenti namesto kmečkih hiš

Danes glavni vir prihodkov predstavljajo turisti. Leta 1994 so preuredili v apartmaje prvo izmed hiš, v katerih so nekdaj živele kmečke družine. K sreči brez pretiranih posegov in z mislijo na ohranitev toskanskega sloga kamnitih gradenj. Pozneje so za ta namen obnovili še preostale štiri hiše in gospodarska poslopja, ter pred njimi uredili bazen z razgledom na okoliške griče. Apartmaji z visokimi lesenimi stropi so večinoma opremljeni s stari pohištvo. Tega je bilo več kot dovolj v kleteh vile. Večina prejšnjih lastnikov je namreč ob vsaki menjavi staro pohištvo shranila v kleti. Na daljino preteklost na vsakem koraku spominjajo velike, tudi več kot sto let stare gline posode. Danes služijo le še za dekoracijo, nekdo pa so v njih shranjevali olje.

Gostje so nad bivanjem v mirnem okolju navdušeni. Mnogi pridejo sem po noč ali dveh, prebitih v hotelih bližnjih term. In to, daleč od turistične gneče, se počutijo kot prerajeni.

POLETNI DAN VABI

O preteklosti pričajo tudi stari portreti na hodnikih vile.

Brez bazena seveda ne gre ...

Francesco veliko časa posveti zbiranju starih knjig.

Sobe v villi so videti kot v muzeju.

Danes največ gostov prihaja iz Danske. Radi vidijo, da lahko sredi Toskane govorijo v domačem jeziku. Apartmaji so polno zasedeni v poletnem času. Takrat je potrebna rezervacija tudi leto dni vnaprej. »Kar škoda, saj je to vedno bolj prijetneje pomladi in jeseni!« je preprčiljiva Tine.

Najmanj gostov pride v zimskih mesecih, čeprav so zime mile, sneži redko in še takrat se sneg obrzi le za dan ali dva. Zato pa je tudi takrat na voljo veliko domačega sadja. Predvsem citrusov od pomaranč, limon, mandarin, pa do manj običajnih drobnih kumkvatov. Seveda je poleti ponudba še mnogo bolj pestra, saj na posestvu uspeva prav vse od jagod, marelic, pa do kakijev, fig in jurčkov. Lastniki so ohranili star način obdelovanja zemlje, ki je nekoč omogočal optimalno izkoriščenost, danes pa povzroča težave. Na terasast oblikovanih bregovih so najprej posadili oljke, pred njimi trte, vmes pa različno zelenjavo. Danes so mnoge trte propadle, tako da uspevajo

le še tu in tam. Zato je obiranje grozdja precej zamudno opravilo. Prevladuje rdeče grozdje, pridelajo pa tudi nekaj belega desertnega vina.

Gostje so po želji mimogrede seznanjeni z delom na posestvu. Tako lahko izvedo veliko o pridelavi olja, vina in ekološkem kmetovanju. Zanje redno organizirajo degustiranje olj in vina. Ob vnaprejšnjem dogovoru pa pripravijo tudi pogostitev s toskanskimi specialitetami.

Poleg olja so Tinina ljubezen še konji. Šest ličnih parov konj se prosto podi za veliko ogrado. Ves čas so na voljo gostom, ki se v toplejših mesecih radi podajo na ježo skozi obsežne nasade oljk.

Kot v muzeju ...

Od kod izvira ime Villa Stabbia, ne ve nihče, čeprav je mogoče njeno zgodovino slediti kar nekaj stoletij nazaj. O številnih lastnikih pričajo stare slike na hodnikih vile, ki običajno ni odprta za goste. V njej mirno upokojskono življenje uživata

Francesco in Raffaella. Kljub razkošnemu okolju pa se spopadata s povsem vsakdanjimi opravki in težavami.

Sobe so prave sobane. Nekatere bolj, druge manj ohranjene, saj je vzdrževanje in obnavljanje vile zelo drago. Brezhibno pospravljenе sobe, polne slik in starega pohištva, so videti kot razkošen muzej. Tu je sprejemnica za goste, jedilnica in bogata knjižnica, nad katero bedi Francesco. Knjige so že od nekdaj njegova strast, tako kot bridž. Prijubljena igra s kartami pogosto oživi v igralnici. Igralni salon je namreč obvezen del starih toskanskih vil. Te so bile običajno nekakšne podeželske hiše, kamor so se umaknile premožne družine čez poletje ali vsaj ob koncu tedna. In ker zabave na podeželju nikoli ni bilo v izobilju, so si omislili bogato opremljene igralne salone. V njih najdemo pikado, biljard, kvartopirske mize in še kaj.

Igor Fabjan